

IZOBRAŽEVANJE UČITELJEV V MEDNARODNEM PROSTORU / Mag. Đulijana Juričič / Osnovna šola Trnovo

UVOD

Nenehne spremembe v družbi zahtevajo od učiteljev, da ves čas spremljamo razvoj stroke in kontinuirano nadgrajujemo ali celo znova pridobivamo kompetence na različnih področjih. Tudi vizija OŠ Trnovo, v kateri je poudarjeno zagotavljanje enakovrednih možnosti naših učencev in učiteljev za delo in razvoj v domačem okolju, Evropi in svetu, terja od njenih učiteljev, da sledimo razvoju, da bi lahko obdržali ustrežno kakovost dela z učenci in visok profesionalni nivo.

Za uresničevanje naše vizije in kot odgovor na spremembe v družbi v slovenskem, evropskem in širšem mednarodnem okolju ter na novo nastajajoče potrebe na trgu dela (Evropska komisija 2010) se je povečala potreba po intenzivnem izobraževanju učiteljev. Pomembno je, da naši učitelji nadgradijo in razvijejo vse ključne kompetence za vseživljensko učenje (MOVIT 2006), med katerimi bi še posebej izpostavili medkulturne kompetence, jezikovne in komunikacijske zmožnosti in ustrezno raven digitalne pismenosti kot tudi ustrezna znanja in veščine, s katerimi bomo razvijali omenjene kompetence tudi pri učencih, jih spodbujali k ustvarjalnosti in inovativnosti. Ta znanja in veščine učitelji lahko pridobivamo na različne načine, med katerimi so še posebej učinkovita izobraževanja v mednarodnem okolju. S tem razvijamo različne kompetence med samim izobraževalnim procesom in v neformalnem druženju z udeleženci iz drugih držav.

To je bil motiv, da smo se v letu 2014 vključili v program Evropske unije Erasmus+, v Ključni ukrep 1 (mobilnost posameznikov), ki je namenjen izobraževanju učiteljev in drugih strokovnih delavcev šole.

PROGRAM ERASMUS+

Erasmus+ je program Evropske unije na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa (Evropska

komisija 2015), ki temelji na Strategiji Evrope 2020 (Evropska komisija, 2010) in poteka v obdobju 2014–2020. Nastal je z združitvijo evropskih programov, ki jih je izvajala Evropska komisija v obdobju od leta 2007 do 2013, s ciljem, da podpira nove ideje na področju izobraževanja, povezuje različne ukrepe in oblike evropskih projektov, spodbuja nove oblike sodelovanja in medsebojnega bogatenja na različnih področjih izobraževanja ter privablja nove akterje iz sveta dela in civilne družbe. Izvajalec programa v Sloveniji je Nacionalna agencija – Center za mobilnosti in sodelovanje v (CMEPIUS 2015).

Za doseganje ciljev izvaja program več ukrepov: Ključni ukrep 1 za izobraževanje posameznikov, Ključni ukrep 2 za izvajanje sodelovalnih projektov za inovacije in izmenjavo dobrih praks, Ključni ukrep 3 s podporo za reformo politik, program Jean Monnet in program Šport.

Ključni ukrep 1 (mobilnosti posameznikov) omogoča, da dijaki srednjih strokovnih šol in učitelji na vseh stopnjah izobraževanja pridobijo finančno podporo za udeležbo na izobraževanjih v tujini, ki so lahko (1) strukturirani seminarji in usposabljanja, (2) opazovanje pouka (job shadowing) in (3) izvajanje pouka na partnerski šoli. Izobraževanje lahko traja od 2 dni do 2 mesecev.

Kljub temu, da se izobraževanja udeležujejo posamezniki, se na razpis za dodelitev sredstev, ki je odprt do predvidoma 2. februarja vsako leto, prijavi šola z ustrežno prijavnico. V ta namen mora šola pripraviti ustrezen izobraževalni projekt, kot ga zahteva filozofija KU1, predstavljena na Sliki 1.

Izobraževalni projekt mora temeljiti na viziji šole, njeni razvojni usmeritvi in ciljnih, opisanih v šolskem evropskem razvojnem načrtu. Na podlagi tega določimo področja (na Sliki 1 označeno

z I), na katerih se bodo naši zaposleni izobraževali, vrste mobilnosti (M) in kraje izobraževanja, poiščemo partnerske ustanove, ki bodo izpeljale izobraževanja, in v skladu z ustreznimi kriteriji izberemo zaposlene (Ime), ki se bodo udeležili izobraževanja (mobilnosti). En izobraževalni projekt lahko vsebuje več področij izobraževanj in več mobilnosti, pri čemer se ene vrste izobraževanj lahko udeleži omejeno število udeležencev.

Prijavnico, ki vsebuje podroben opis izobraževalnega projekta, pregledajo zunanji ocenjevalci in jo ocenijo po naslednjih kriterijih: (i) relevantnost projekta (30 točk), (ii) kakovost projektnega načrtovanja in izvedbe (40 točk) in (iii) učinki in diseminacija (30 točk). Projekt je odobren, če je ocenjen z vsaj 60 točkami in 50 % točk v vsaki kategoriji.

IZOBRAŽEVALNI PROJEKT HOLISTIČNO IZOBRAŽEVANJE MLADIH DRŽAVLJANOV EU

Cilji projekta

Izobraževalni projekt, ki smo ga prijavi na razpisu za pridobivanje sredstev programa Erasmus+, smo imenovali Holistično izobraževanje mladih državljanov EU. Temeljlil je na viziji šole, prednostnih področjih razvoja in šolskem evropskem razvojnem načrtu, ki vsebuje štiri glavne cilje:

- razvijanje medkulturne kompetence učencev in učiteljev, da bi lažje razumeli in sprejeli različna okolja, kulture in jezike ter bili sposobni se hitro in učinkovito vključiti v njihovo življenje in delo;
- razvijanje komunikacije v tujih jezikih, ki je temelj sodelovanja z drugimi;
- razvijanje kompetenc za uporabo IKT pri učenju in poučevanju glede na to, da so mladi sodobnega

časa veliko v stiku s tehnologijo, predvsem z mobilnimi telefoni in elektronskimi tablicami;

- razvijanje socialne in državljanske kompetence, metod in pristopov poučevanja, ki omogočajo celostni razvoj učencev, saj se v zadnjih letih se v našem širšem in ožjem okolju mnogo prehitro dogajajo različne spremembe, ki jim odrasli in posledično tudi otroci včasih nismo kos.

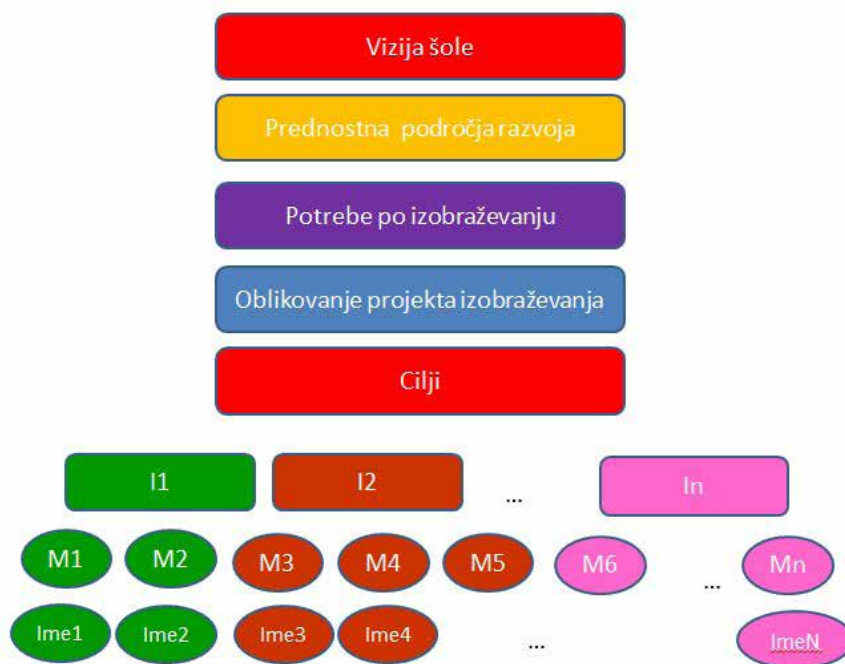
Dejavnosti projekta

Za izvajanje projekta smo uporabili projektni pristop z vsemi ustreznimi fazami (Council of Europe 2000): načrtovanje, priprava, izvedba, spremljanje, evalvacija in validacija rezultatov ter načelo distribuiranega vodenja z ustrezno razdelitvijo nalog med člani projektnega tima.

Izpeljali smo 18 mobilnosti: štirje učitelji so se udeležili strukturiranega seminarja Intercultural project management na Portuglaskem, sedem učiteljev seminarjev za poučevanje angleščine v Angliji in Škotskem, ravnateljica, svetovalni delavki in ena učiteljica so bile na seminarju metodologije Mindfulness (MF) za razvijanje celostnega razvoja učencev in s tem razvijanje njihovih socialnih in državljanskih kompetenc na Nizozemskem, dve učiteljici in ravnateljica so izpeljale opazovanje pouka (job shadowing) za uporabo mobilne tehnologije pri pouku na Finskem. Naši partnerji so bile različne izobraževalne ustanove in Mednarodna šola Tampere na Finskem.

Uspešna realizacija mobilnosti in implementacija pridobljenih kompetenc v vsakdanje šolsko delo in življenje je zahtevala cel niz premišljenih projektnih dejavnosti:

- timsko smo pripravili zahtevno in kompleksno prijavnico z uporabo Google dokumenta,
- po odobritvi projekta s strani Nacionalne agencije smo organizirali šolski projektni tim Erasmus+, ki smo ga sestavljali učitelji, izbrani za sodelovanje v mobilnostih, ravnateljica in koordinatorica;
- izpeljali smo delavnico za pripravo tima na izvedbo projekta, med

Slika 1: Shematski prikaz filozofije ključnega ukrepa 1

katero je bil natančno seznanjen s programom Erasmus+, šolskim izobraževalnim projektom in načrtom za njegovo izvajanje;

- uredili smo vse logistične zadeve, potrebne za odhod na izobraževanja, pri čemer so sodelovali vsi udeleženci izobraževanja. Te dejavnosti so zajemale prijavo na izobraževanje, organizacijo prevoza in nastanitve, sklepanje zavarovanja Corris in usklajevanje s projektnimi partnerji, ki so nam posredovali podatke o izobraževanjih, pomagali pri nastanitvi, svetovali pri ustrezni vsebinski pripravi;
- poskrbeli smo, da so vsi udeleženci mobilnosti podpisali dokumentacijo o mobilnostih, ki jo zahteva program Erasmus+, in sicer sporazume o dotaciji za posameznike in da so vsi partnerji podpisali sporazume o mobilnosti za šolsko osebje in zavezo o kakovosti izobraževanja;
- po vrnitvi z izobraževanja smo izpeljali prenos pridobljenih znanj in izkušenj v kolektiv s plenarnimi predstavitvami za kolektiv in delavnicami za manjše skupine ter ostale diseminacijske aktivnosti, kot so objave na spletni strani projekta (Erasmus+ 2014), predstavitev staršem in svetu šole, implementacija pridobljenega znanja in izkušenj

v pouk, predstavitev projekta na mednarodnem izobraževanju za učitelje v Portu in različnim projektnim skupinam v Sloveniji, dokumentih šole, kot so letni delovni načrt in letno delovno poročilo, ter v neformalnih družjenjih s kolegi z naše in drugih šol po Sloveniji;

- evalvirali projekt in različne izvedene dejavnosti sproti in z zaključno evalvacijo; pri tem smo uporabili različne metode, kot so spletni vprašalniki, intervjuji, refleksija, SWOT analiza;
- izvajali redno spremljanje projekta na projektnih sestankih in s poročili udeležencev;
- redno poročali Nacionalni agenciji z vmesnimi poročili in poročili o izvedenih mobilnostih v Mobility Toolu, orodju Evropske komisije za poročanje o projektih Erasmus+;
- spremljali porabo dodeljenih sredstev z orodjem, ki smo ga sami oblikovali, pri čemer smo upoštevali tako nacionalno zakonodajo o službenih poteh javnih uslužbenec kot tudi finančna pravila programa Erasmus+ ter sproti zbirali dokumentacijo z dokazili o porabi financ;
- ob pomoči Nacionalne agencije smo sproti reševali morebitne težave, ki so se nam pojavljale

Slika 2: Učenje v medkulturnih skupinah na seminarju Intercultural Project Management

- med izvajanjem projekta, kot so npr. nenadna odpoved odhoda na izobraževanje zaradi višje sile, sprememba trajanja izobraževanja in števila mobilnosti, nerazumevanje filozofije projekta s strani udeležencev;
- po zaključenih izobraževanjih smo načrtovali nadaljnja izobraževanja in sodelovanje v KU1 in KU2 projektih, saj smo v letu 2015 začeli nov izobraževalni projekt, v letu 2016 pa začenjamo s sodelovanjem v KU2 projektu InnoTeach;
 - ob zaključku projekta smo pripravili zelo zahtevno končno poročilo v Mobility Toolu.

Učinki in rezultati projekta

Učne metode in oblike dela, ki smo jih spoznali na izobraževanjih za učitelje angleščine na Škotskem in Angliji, so zelo uporabne pri pouku, še posebej

pri učenju maternega jezika, tujega jezika, matematičnih veščin in naravoslovja. Izobraževanje je ponudilo veliko novih idej za delo v razredu. Najbolj zanimive in uporabne dejavnosti za pouk so bile motivacijske vaje za začetek ure, različne igre vlog, vaje za ustvarjalno pisanje, vaje za socializacijo, koncentracijo, uporaba IKT, mobilnih telefonov in drugih ter družabne igre. Učencem prek zabavnih in sproščenih dejavnosti omogočamo usvajanje in grajenje znanj.

Z izobraževanja o vodenju medkulturnih projektov smo se vrnili z osveženim in nadgrajenim znanjem na področju projektnega managementa, informacijami o možnostih sodelovanja in širokim naborom metod in strategij za razvijanje medkulturnih kompetenc. Vse te metode in strategije s pridom uporabljamo tudi v razredu z učenci

pri pripravi na odhod v šole v naravi in načrtovanju različnih dejavnosti. Pridobljeno znanje na področju projektnega managementa nam je bilo v pomoč pri pisanju nove projektne dokumentacije in pripravi novih šolskih projektov. Med seminarjem smo navezali stik s šolo iz Nemčije, s katero pripravljamo sodelovalni projekt ali v eTwinningu ali v Erasmus+.

Rezultati in učinki izobraževanja Mindfulness (MF) se kažejo v globljem poznavanju te metodologije, spremembah na osebnem in strokovnem nivoju udeleženk ter predvsem visoki motivaciji, ki se je odrazila tudi pri kolektivu. S predstavitvami in delavnicami smo namreč motivirali veliko kolegov k raziskovanju področja. Udeleženke so uporabile naučeno metodologijo za neposredno delo z učenci v razredu, in individualno, pri vodenju kolektiva

Slika 3: Uporaba tablic za ustvarjalnost in učenje novih tehnologij med poukom na Mednarodni šoli Tampere, Finska

in delu z drugimi partnerji. Vzpostavili smo mrežo osnovnih in srednjih šol v Sloveniji, ki se želijo izobraziti na področju MF in jih implementirati v vsakdanje delo. Obenem smo našli mednarodne partnerje, s katerimi bomo oblikovali Erasmus+ K2.

Ob opazovanju pouka na Finskem smo nadgradili naše znanje in veščine na področju uporabe mobilne tehnologije, predvsem na področju preverjanja in ocenjevanja znanja, kar smo že uporabili pri pouku in razvijamo še naprej. Pridobili smo tudi vpogled v organizacijo skupinske uporabe tehnologije, na podlagi česa smo oblikovali vizijo nadaljnjega opremljanja šole. Velik impulz za spremembo v naši praksi je bil odnos med finskim učiteljem in učenci, ki temelji na zaupanju in skupnem soustvarjanju učnega prostora z aktivnimi metodami poučevanja.

Odhod na mobilnosti v manjših skupinah je omogočil bolj poglobljeno učenje, bivanje v najetih stanovanjih in druženje z učitelji iz drugih držav pa boljše medsebojno spoznavanje,

razumevanje različnih kultur ter razvijanje socialnih in komunikacijskih spretnosti.

ZAKLJUČEK

Sodelovanje v Ključnem ukrepu 1 – Mobilnost šolskega osebja programa Evropske komisije Erasmus+ je bilo za šolo in učitelje, ki smo bili vanj vključeni, izjemnega pomena, saj so izobraževanja udeležencev v medkulturnem okolju v drugih državah EU povečala motivacijo za medkulturno učenje in mednarodno sodelovanje. Udeleženci smo pridobili kompetence, ki so omogočile, da se je šola še bolje odprla v evropski prostor s sodelovanjem v evropskih projektih in s tem odprla več možnosti za osebni in strokovni razvoj učiteljev in učencev. Pridobili smo stike z drugimi učitelji in šolami po Evropi, kar omogoča, da bo šola izvajala več sodelovalnih projektov. Udeleženci so motivirali tudi svoje kolege, da se vključijo v nadaljnja izobraževanja in evropske projekte. Z usmerjenostjo večjega števila učiteljev v sodelovanje v evropskem prostoru, uporabo sodobnih metodologij

poučevanja in uporabo sodobne tehnologije pri učenju in poučevanju naše učence boljše pripravljamo na izzive prihodnosti.

S spoznavanjem drugih okolij, izobraževalnih sistemov, novih metod in strategij smo bolje ozavestili svoje lastno strokovno znanje in izkušnje. Spoznali smo, da je na naši šoli akumulirano veliko znanja in izkušenj, ki bi jih lahko tudi mi delili z ostalimi učitelji in strokovnimi delavci iz evropskih držav. Navsezadnje smo s sodelovanjem v tako zahtevnem projektu pridobili strokovno samozavest ter mnogo izkušenj na področju projektne menagementa, kot so veščine distribuiranega vodenja, timska priprava projektne dokumentacije, timsko sprejemanje odločitev, konstruktivno vodenje sestankov, spremljanje finančnih tokov, veščine priprave poročil in ostale projektne dokumentacije, priprave in izvedbe evalvacije, organizacije mobilnosti, spremljanja kakovosti procesov, merjenja učinkov ter globlje poznavanje projekta Erasmus+, ki jih bomo s pridom uporabili pri nadaljnjem delu in razvoju šole.

Slika 4: Izkustveno učenje na seminarju mindfulnessa na Nizozemskem

Literatura

Council of Europe/European Commission (2000) *Training Kit No. 3, Project Management. T-Kit Series*, Brussels.

Evropska komisija (2010) *EVROPA 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast*. Dostopno na http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SL_ACT_part1_v1.pdf.

Evropska komisija (2016) *Vodnik za prijavitelje ERASMUS+. Različica 2*. Dostopno na: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/files/resources/erasmus-plus-programme-guide_sl.pdf.

MOVIT NA MLADINA (2006) *KLJUČNE KOMPETENCE za vseživljensko učenje*. Dostopno na http://www.movit.si/fileadmin/movit/OZAVOD/Publikacije/Tematske/2006_Kljucne_kompetence.pdf.

CMEPIUS (2015) *Erasmus+*. Dostopno na <http://www.erasmusplus.si>

Osnovna šola Trnovo. (2014). *Erasmus+*. Dostopno na <http://www.ostrnovo.si/aktivnosti/projekti-dejavnosti/erasmus-projekti>

Opomba:

Projekt je sofinancirala Evropska unija.

